

Animali Orojalearen Inguruko Dokumentua

1. Zer da animali orojalea?

Animali orojaleak animaliak dira, bizitzan zehar hainbat etapa edo aldaketa pasatzen dituztenak. Horrelako animaliek bere bizitza guztian zehar aldaketa handiak izaten dituzte, eta horiek ikusteko eta ulertzeko oso interesgarriak dira.

Orojalea hitzak esan nahi du animalia horiek bi edo hiru etapa desberdin igarotzen dituztela: haurtzaroa, gaztaroa eta heldutasuna. Hainbat animalia mota orojaleak dira, eta horiek guztiek etengabe aldatzen dituzte beren itxura eta bizimodua bizitzan zehar.

2. Orojaleak izan daitezkeen animalia batzuk

Orojaleak diren animalia batzuk honako hauek izan daitezke:

Insektuak:

Insektu askok orojalearen bidez garatzen dira. Hauen adibide onena sorginak dira. Sorginak arrautza batetik jaiotzen dira, eta lehenengo fasea "larba" deitzen zaio, non animalia txiki eta mugikorra den. Hurrengo fasean, "pupa" edo "kuku" etapa dator, eta azkenik, sorgina heldu bihurtzen da. Hori guztia bizitzako etapa desberdinak pasatuz egiten da, eta horrek orojalea deitzen den prozesua sortzen du.

Anfibioak:

Beste adibide bat, armiarma eta sapoak dira. Hauek ere orojaleak dira, eta prozesu horretan urtetako aldaketa handiak izaten dituzte. Adibidez, sapoak lehenengo etapa ur-tanpoetan igarotzen dituzte eta, heldu diren heinean, lurrean bizi dira. Lehenengo fasean larbak edo "tadpoles" deitzen diren izaki txikiak dira, eta horiek ez dute hanken mugimendurik. Hurrengo faseetan, animalia horiek beren gorputza aldatzen dute eta hanken bidez mugitzen hasiko dira.

Arrainak:

Hainbat arrain ere orojaleak izan daitezke. Adibidez, saiboak edo arrainak. Hauetako batzuk lehenengo fasean larba txiki gisa jaiotzen dira, eta gero haien gorputza garatzen doan heinean, heldu bihurtzen dira.

3. Orojaleen bitxikeriak

Orojaleen munduak bitxikeriak eta jakingarriak eskaintzen dizkigu! Hona hemen batzuk:

- **Sorginak** denbora guztian igarotzen dituzten etapa hauek "bizi-ciclo" deitzen dira. Hainbat sorgina espeziek hainbat hilabete edo urte igarotzen dituzte pupa fasean, eta horrek bizitza oso berezia eta interesgarria bihurtzen du.
- **Armiarma eta sapoak** ur-tanpoetan bizi diren animaliek, euren bizitzako lehenengo fasea "larba" bezala hasten dute, eta hori uraren inguruan dauden organismo txikiak dira.
- **Anfibioak** uran bizi diren bitartean, beren ingurunea aldatzen doaz eta hanken bidez mugitzen diren animalia bihurtzen dira. Sapoen eta igel txikien behaketa orojalearen adibide bikaina da.

5. Amaiera:

Animali orojaleek ikaskuntza eta behaketa oso interesgarriak eskaintzen dituzte. Etapa desberdinak igarotzean, animaliek beren gorputza eta bizimodua aldatzen dute, eta hori oso berezia eta ikaragarria da. Orojalea eta metamorfosia animalien munduaren aldi berean maitagarria eta ikusgarria bihurtzen dira, eta horrek gure ingurunea gehiago ezagutzeko aukera eskaintzen digu.